

ÖVF's nostalgihörna

tripp 4

Saxat ur Carl Södermarks (ordförande 1945 - 1959) sammanställning av

Österskärs Villaägareförening **1909 – 1949**

Elektrisk belysning

Styrelsen beslöt 1918 att Österskär skulle ingå i Österåkers Elektriska Distributionsförening och lämna denna förening tillstånd att kostnadsfritt uppsätta stolpar m. m. på villaägareförenings mark. Redan 1919 finns i protokollen en anteckning om att ledningsnätet satts under spänning den 21 december kl 3 e.m. allt till belåtenhet. 1935 överläts äganderätten till elektricitetsnätet i Österskär för innebelysningen till distributionsföreningen. Vägbelysningsnätet överläts först år 1941. Under åren 1919 – 1941, då förvaltningen av belysningsnätet omhändertavdes av Villaägareföreningen, orsakade denna förvaltning ett icke ringa arbete. I protokollen återkomma belysningsärenden ett 100-tal gånger. Det gäller avgifter, kontrakter, leveranser, tider för vägbelysning*), indrivning av obetalda avgifter, draging av nya ledningar, avläsning av strömförbrukning, reparationer m.m. Rörelsen gick med vinst, men syntes behållningen med åren bliva allt ovissare och 1938 gick rörelsen med förlust. Något bärande skäl för att villaägareföreningen alltjämt skulle stå kvar som en mellanhand mellan konsumenter och distributionsförening förefanns ju ej, och lösningen att nätet i sin helhet överläts till distributionsföreningen var otvivelaktigt riktig.

**) Så sent som på början av 60-talet släcktes belysning 15 min. efter att det sista tåget ankommit. (Red. anm.)*

Vattenledning

Villaägareföreningen beslöt 1922 att medgiva Herr Hellman tillstånd att å vissa villkor få nedlägga vattenledningsrör å föreningens områden. Då klagomål inkommo, att Herr Hellman ej rättat sig efter dessa villkor, tillsattes 1927 en kommitté med uppgift att utreda frågan om föreningens eventuella övertagande av vattenledningen. Därav blev dock intet.

Avlopp

Även frågan om bättre ordnande av avlopp på Österskär har många gånger debatterats inom föreningens styrelse, och ha avloppsfrågor varit före på föreningssammanträdena. Flera villaägare ha fått mottaga förelägganden att vidtaga förbättringar vis-à-vis avloppen. Föreningen har låtit verkställa omfattande utredningar och därvid fått mottaga bidrag från kommunen. Men därvid har det stannat, då föreningen saknat ekonomiska förutsättningar för att kunna åtaga sig så omfattande arbeten, som ett rationellt ordnande av Österskärs avloppsfråga utgör. Även denna frågas lösande är dock numera aktuell, och Herr Thun har lovat att i sommar lämna meddelanden över de planer, som nu kan föreligga, och som äro av en omfattning, även ur kostnadssynpunkt, varom man tidigare icke kunnat drömma.

Föreningsvillan

År 1927 inköptes en i närheten av pensionatet belägen villa, därav kallad föreningsvillan, för Kr. 16.000,- inkl. reparationskostnader. I den villan hölls några år föreningens sammanträden och uthyrdes villan delvis till pensionatet. Men villan var intecknad och räntorna å inteckningarna voro besvärliga att komma ut med, varför villan såldes 1932 för Kr. 15.000,-. Det var sålunda en dålig affär. Om föreningen hade behållit villan ytterligare några år, hade affären utfallit helt annorlunda, men det var icke lätt att förutse. I samband med detta villaköp kan jag nämna, att föreningen tidigare gjorde ett fastighetsköp, som utföll lyckligare. År 1918 inköptes tomt nr 16 / jag vet ej var den ligger/ för Kr. 5.000,- och såldes året därpå för Kr. 10.000,- till Dr. Gillis Bratt.

Tennisplan

Föreningen beslöt år 1913 att upplåta den s.k. idrottsplatsen till föreningsmedlemmar, som frivilligt ville åtaga sig kostnaden för omordnandet av denna plats till en tennisplan, dock med rätt för föreningen att inlösa anläggningen efter skedd värdering. Tennisbanan tillhör numera föreningen. Under alla år har tennisspelet bedrivits å denna bana, och den trevnad, som tennisklubbarna fört med sig till mycken ungdom här på Österskär, har säkert bidragit till att öka den allmänna trivseln bland sommargästerna.

Midsommaraftonsfesten

Ett alldeles litet kapitel för sig bildar den av föreningen ordnande midsommaraftonsfesten på Allängen. Den har ägt rum under många år och uppnått en viss fast utformning. Nästan alltid ha också vädrets makter varit gynnsamt inställda och midsommarstången har kunnat resas i strålände solsken. Den färgrika och rörliga tavlan med barn, ungdom och även äldre i dans eller ringlekar runt midsommarstången är utomordentligt anslående. Den stora anslutningen år efter år visar också att den lilla festen blivit uppskattad. Till denna fest äro alla lika välkomna, och någon skillnad mellan medlemmar eller icke medlemmar finnes ej.

När jag omnämner denna återkommande midsommarfest, är det närmast för att få ett tillfälle att framföra föreningens stora tacksamhet till medverkande damer och herrar. Och ingen av dem ska misstycka, därom är jag viss, om jag nämner några namn: Fru Herman Andersson, vars aldrig svikande arbetsvillighet och offervillighet är beundransvärd, Direktör Harry Fritz-Crone, som om möjligt alltid närvarit och spelat för oss. Mina tankar gå också med tacksamhet till den nu bortgångne Doktor Oscar Krook, som i så många år var den store högtidstalaren.

Alla de, som bildade Villaägareföreningen, ha nu gått ur tiden. Att deras uppslag grundade sig på intresse för denna trakt, Österskär, är väl höjt över varje tvivel. Men när nu 40 år ha gått, om man sålunda vet, vad föreningen under denna tid har utfört, vilka uppdrag den har fått sig förelagda, må man väl ha rätt att anse, att deras initiativ präglades av förutseende och klokhet. Jag tror ej, att jag uttalar några överord, när jag här nu till deras minne framför föreningens hyllning och tacksamhet.

Hur deras efterföljare fullföljt det verk, de påbörjat, det kanske blir en annan fråga, men jag må säga, att när jag, just med anledning av mitt anförande här idag, studerat föreningens protokoll, har jag fått en stark känsla av att under dessa 40 år har mycket arbete utförts och mycken tid offrats till föreningens bästa, utan att därom gjorts något väsen alls, vilket är värt allt erkännande. Det kan vara farligt att nämna namn, man begär

då så lätt en orättvisa mot dem, man icke omnämner. Jag vågar dock särskilt nämna ett namn: Ingenjör Albin Svensson. Hans namn återfinnes särskilt ofta i protokollen under den tid, han var aktivt verksam i föreningen. Albin Svensson invaldes i föreningen 1917, blev 1918 ordinarie styrelsemedlem och kassaförvaltare, 1919 även sekreterare och 1921 ordförande, på vilken post han kvarstod i 12 år till 1933, då han avgick på grund av hälsoskäl. Som ett tack för alla de tjänster, han gjort föreningen, valdes han då till föreningens hedersledamot.

Föreningens olika ordförande ha varit följande:

Prof. F. Westermark	från	19.1.1910
General S.G.A. Geijer	”	30.4.1913
Doktor H. Wettterdahl	”	3.8.1916
Ingenjör A. Svensson	”	17.7.1921
Krigsfiskal J.G. Johnson	”	9.7.1933
Dir. A.G. Appelkvist	”	14.7.1937
Borgarrådet Ivar Öhman	”	26.1.1943
Avd. chef Carl Södermark	”	24.7.1945

På sekreteraren har som vanligt arbetets börda vilat tyngst. Det största arbetet inom föreningen borde följaktligen ha utförts av den, som under den längsta tiden beklätt denna post inom föreningen. Den hedern tillkommer Herr Yngve Hildestrand, som var föreningens sekreterare i 16 år. Som Herr Hildestrand är här närvarande, vill jag gärna betyga honom föreningens minnesgoda erkännande av allt gott arbete, han utfört inom föreningen.

Ett jubileum riktar också tankarna framåt i tiden. Hur skall Österskärs utveckling gestalta sig? Hur länge skall Villaföreningen fortsätta att verka?

Föreningen har nu cirka 170 medlemmar. Den kunde vara dubbelt så stor. Det vore önskvärt att alla deltog i föreningens utgifter, att sålunda också alla finge del av tillfredställelsen att ha dragit sitt strå till stacken för att öka trevnaden i samhället. Det syns mig oförklarligt, att inte alla dela denna uppfattning. De reflektera inte över huru bryggor och badplatser underhållas och sköts om.

Jag vill sluta mitt anförande med att säga, att föreningens kanske främsta uppgift är att finnas till som en färdig organisation, beredd att gripa in och föra medlemmarnas talan, om och när det skulle erfordras. Och jag vill tillägga, att vi bör se ljust på framtiden och försöka tro på den gamla parollen, att det endast finns en tid, som är bättre än nutiden, och det är framtiden.

Carl Södermark.

Ovanstående text är nedskriven helt i enlighet med originalet.

Tom Rissel